

CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

04 – 2009 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

21. januar 2009. Vol. 4, Broj 4 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Ponašanje ovaca pri ishrani	8

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA

Slaba ponuda na stočnim pijaca

U toku prethodne nedjelje na stočnim pijacama u Crnoj Gori nije bilo ponude priplodnih junica. U ponudi su bile samo dvije junice holštaj-frizijske rase i to na farmama u Nikšiću a cijena im se kretala od 800 do 1.500 €/grlu.

Na bjelopoljskoj stočnoj pijaci prethodne nedjelje bilježimo najbolju ponudu teladi i to 22 grla iz dvije kategorije. Samo 6 grla je bilo iz kategorije telad simentalске rase sa cijenom od 3 do 3,1€/kg žive mjere, a ostala telad su se prodavala po cijeni od 2,6 do 2,8€/kg žive mjere (16 grla).

Na pljevaljskim stočnim pijacama nije bilo ponude, već se trgovina obavljala na farmama. Telad simentalске rase su se prodavala po cijeni od 2,9 do 3,1€/kg žive mjere, a ostale rase od 2,8 do 2,9€/kg žive mjere (15 grla).

U Beranama ponuda na stočnoj pijaci je bila loša. U ponudi je bilo 4 teleta sa cijenom 3€/kg žive mjere.

U Nikšiću ponuđeno je ukupno 10 grla sa cijenom od 3 do 3,2€/kg žive mjere. Na stočnoj pijaci nije bilo ponude.

U Baru i Podgorici u ponudi je bilo po 8 teladi. Cijena u Baru se kretala od 2,7 do 3,2€/kg žive mjere, dok je u Podgorici ista 3,4 do 3,6€/kg žive mjere.

Bar

Cijene žive stoke ove nedjelje nisu se mijenjale u odnosu na prethodnu.

Ponude na stočnoj pijaci nije bilo što znači da je ovosezonska ponuda na pijaci završena, i trgovina se u skoro svom ukupnom djelu seli na farme. I dalje jedan manji broj junadi obje kategorije imamo u ponudi po farmama, dok tražnje skoro da nema.

Berane

Ove nedjelje na stočnoj pijaci u Beranama bila je loša ponuda svih vrsta i kategorija žive stoke. Tražnja i cjenovni trend su ostali na nivou od prošle nedjelje.

Nikšić

Cijene žive stoke su nepromijenjene u odnosu na prošlu nedjelju. Na stočnoj pijaci u Nikšiću nije bilo ponude.

Pljevlja

Zbog lošeg vremena na pljevaljskim pijacama nije bilo ponude stoke. Trgovina se uglavnom obavljala na farmama, u ponudi je najviše bilo teladi čija se cijena kretala od 2,8 do 3,1€/kg žive mjere za Sim telad. Cijene se već duži period nijesu mijenjale.

Bijelo Polje

Cijene žive stoke ove nedjelje su u vrijednostima od prethodne. Ponuda na pijaci je bila

neznatno bolja od prethodne nedjelje, uz neujednačen kvalitet grla što daje širok dijapazon cijena.

Podgorica

Mala ponuda i tražnja na podgoričkoj stočnoj pijaci. Od ponuđenih vrsta i kategorija stoke najviše je u ponudi bilo šilježadi oko 25 grla čija je dominantna cijena bila 2,5€/kg žive mjere. Jagnjadi je bilo 10-tak sa prosječnom cijenom od 3,5€/kg žive mjere.

CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 15 – 21. 1. 2009. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	~	3.00 (3.00-3.10)	~	3.00 (2.90-3.10)	~	3.00 (2.95-3.10)
2	Telad 80-160 kg kg	2.90 (2.70-3.20)	3.00 (3.00-3.00)	2.60 (2.60-2.80)	3.10 (3.00-3.20)	2.90 (2.80-2.90)	3.50 (3.40-3.60)	3.00 (2.92-3.12)
3	Junad do 300 kg kg	2.30 (2.20-2.40)	~	~	2.30 (2.00-2.50)	~	2.50 (2.40-2.50)	2.37 (2.20-2.47)
4	Junad preko 300 kg kg	2.00 (2.00-2.20)	1.50 (1.50-1.70)	1.60 (1.60-1.70)	2.00 (1.80-2.20)	1.60 (1.50-1.70)	~	1.74 (1.68-1.90)
5	Krave za klanje kg	1.00 (0.90-1.20)	~	1.00 (1.00-1.30)	1.00 (0.80-1.20)	1.00 (0.90-1.20)	1.00 (0.90-1.00)	1.00 (0.90-1.18)
6	Prasad kg	~	~	3.00 (3.00-3.20)	3.50 (3.20-3.50)	3.00 (3.00-3.00)	~	3.17 (3.07-3.23)
7	Svinje tovljenici kg	2.50 (2.50-2.50)	3.00 (3.00-3.00)	~	~	~	~	2.75 (2.75-2.75)
8	Jagnjad kg	~	~	~	~	2.50 (2.50-2.50)	3.40 (3.30-3.50)	2.95 (2.90-3.00)
9	Šilježad kg	~	~	~	2.80 (2.70-3.00)	2.10 (2.00-2.30)	2.50 (2.40-2.50)	2.47 (2.37-2.60)
10	Ovce za klanje kg	~	~	~	2.20 (2.00-2.40)	1.30 (1.20-1.40)	~	1.75 (1.60-1.90)
11	Ovnovi kg	~	~	~	2.50 (2.50-2.50)	~	~	2.50 (2.50-2.50)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	150.00 (120.00-200.00)	150.00 (120.00-200.00)	130.00 (120.00-150.00)	~	100.00 (90.00-120.00)	132.50 (112.50-167.50)
13	Priplodne koze grlo	~	~	~	90.00 (80.00-100.00)	~	~	90.00 (80.00-100.00)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00-1,500.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,500.00)
15	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)	~	750.00 (600.00-800.00)	1,025.00 (800.00-1,150.00)
16	Priplodne krave Melez grlo	~	750.00 (400.00-1,000.00)	750.00 (400.00-1,000.00)	650.00 (500.00-800.00)	~	600.00 (500.00-700.00)	687.50 (450.00-875.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / stoka, meso i mesne prerađevine

Prices for product group Stočni sajam-livestock market

Geografska podjela: HR Regije

U razdoblju: od 05.01.2009 do: 11.01.2009 (Tjedan:2)

Uspoređeno s razdobljem: od 08.12.2008 do: 21.12.2008 (Tjedan:50)

Proizvod	Tip	Regije					
		Istra, Primorje i Dalmacija		Kontinentalna Hrvatska		Hrvatska	
		Cijena	Stara	Cijena	Stara	Cijena	Stara
tele simental (80-160 kg)-calf .	Min	26,00	23,00	22,00	20,00	22,00	20,00
	Max	30,00	30,00	31,00	31,00	31,00	31,00
	Prosjek	28,21	28,35	26,23	26,33	26,28	26,40
tele holstajn (80-160kg)-calf .	Min	----	----	17,00	17,00	17,00	17,00
	Max	----	----	29,00	29,00	29,00	29,00
	Prosjek	----	----	24,28	25,58	24,28	25,58
junica simental (za klanje)-heifer .	Min	----	----	11,00	13,00	11,00	13,00
	Max	----	----	15,00	15,00	15,00	15,00
	Prosjek	----	----	13,34	13,99	13,34	13,99
junica holstajn (za klanje)-heifer	Min	----	----	11,00	13,00	11,00	13,00
	Max	----	----	13,00	13,00	13,00	13,00
	Prosjek	----	----	11,89	13,00	11,89	13,00
bik simental (>450kg)-beef .	Min	13,00	12,00	13,00	12,00	13,00	12,00
	Max	15,00	18,00	16,00	16,50	16,00	18,00
	Prosjek	14,00	14,73	15,04	15,14	15,04	15,14
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	Min	----	----	13,00	13,00	13,00	13,00
	Max	----	----	14,00	14,00	14,00	14,00
	Prosjek	----	----	13,50	13,50	13,50	13,50
krava simental (za klanje)-cow .	Min	----	----	4,00	4,00	4,00	4,00
	Max	----	----	12,00	12,00	12,00	12,00
	Prosjek	----	----	7,58	8,68	7,58	8,68
odojak (25-35 kg)-piglets .	Min	13,00	14,00	14,00	14,00	13,00	14,00
	Max	21,00	21,00	22,00	22,00	22,00	22,00
	Prosjek	19,81	19,09	17,15	15,71	17,15	15,72
svinja (80-120 kg)-pig .	Min	12,00	15,00	10,00	10,00	10,00	10,00
	Max	20,00	20,00	16,00	16,00	20,00	20,00
	Prosjek	18,09	18,43	12,69	13,05	12,72	13,09
krmača (za klanje)-sow .	Min	13,00	0,00	5,00	4,00	5,00	4,00
	Max	13,00	0,00	13,00	13,00	13,00	13,00
	Prosjek	13,00	0,00	9,25	10,31	9,67	10,31
janjad-lambs .	Min	25,00	28,00	23,00	20,00	23,00	20,00
	Max	28,00	34,00	26,00	24,00	28,00	34,00
	Prosjek	26,50	29,56	24,34	23,02	26,08	28,14
ovca (za klanje)-sheep .	Min	----	----	----	8,00	----	8,00
	Max	----	----	----	8,00	----	8,00
	Prosjek	----	----	----	8,00	----	8,00
ždrijebe-foal .	Min	----	----	11,00	13,00	11,00	13,00
	Max	----	----	13,00	14,00	13,00	14,00
	Prosjek	----	----	12,00	13,50	12,00	13,50
konj-hors .	Min	----	----	9,00	11,00	9,00	11,00
	Max	----	----	11,00	12,00	11,00	12,00
	Prosjek	----	----	10,00	11,50	10,00	11,50

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

CENE STOKE ZA KLANJE U EU

CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE

PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES
 MARKET PRICES - MEMBER STATES

Datum

od: 05.01.09

do: 11.01.09

(EURO/100kg P.C/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednj			
Junad U2	339.7	285.3	346.8	358.1	316.2	440.5	352.2	371.0	301.7	408.7					355.8	346.8	239.0	355.3	202.9	327.6	304.1	395.9	266.8	309.8			379.3	-2.22				
Junad U3	316.7	278.3	352.8	354.4	427.6	368.4	357.0	305.1	396.5					353.4	348.9	245.9	352.4										364.5	-1.20				
Junad R2	302.6	281.1	327.0	350.9	283.6	422.7	340.3	340.0	293.9	355.1				204.2	233.2	336.7	249.6										338.5	0.24				
Junad R3	274.4	276.3	333.1	345.3	421.5	343.1	333.0	288.3	370.0					215.5	228.6	318.1	280.0	297.6									335.0	0.16				
Junad O2	259.8	239.5	262.1	312.3	316.1	216.7	402.4	259.3	297.0	282.9	280.9	282.0	199.3	222.5	302.7	238.4	290.0	273.4									276.7	0.32				
Junad O3	243.0	238.8	271.8	302.2	316.3	223.7	364.1	319.7	291.0	285.8	281.3	282.0	192.0	232.1	288.9	280.0	275.4										296.3	2.96				
Junad	309.7	239.2	275.5	312.3	340.4	223.0	404.8	338.8	339.5	297.1	383.4	282.0	191.3	226.5	344.3	239.9	290.0	288.7									336.2	0.17				
Bikovi R3	273.7				308.6				222.0	275.7					311.7	230.4											263.2	2.64				
Bikovi	273.7				308.6				222.0	275.7					311.7	230.4											263.2	2.64				
Goveda U2									346.0	285.0					339.5												317.7	2.93				
Goveda U3									348.0	297.5					354.8												322.0	6.07				
Goveda U4									327.0	299.7					340.6												313.3	13.79				
Goveda R3									315.0	291.1					345.5												303.5	2.50				
Goveda R4									299.0	291.4					313.6												304.9	8.55				
Goveda O3									283.3	282.6	247.7				313.6							197.8					280.6	2.58				
Goveda O4									276.0	280.4					242.4												292.1	6.06				
Goveda									281.7	299.0	247.7				313.6							212.4					288.1	5.55				
Krave R2	277.2								307.0	241.3					210.1	204.0											255.3	3.79				
Krave R3	267.9	166.9	212.3	265.8	258.0				200.4	310	248.0	244.7			307.2	197.8					219.8	242.4	190.2	209.5		208.7	255.6	271.5	0.31			
Krave R4									244.7	295.0	247.5				192.5							191.4	225.7	203.2			193.6	256.7	248.9	0.73		
Krave O2	242.3	183.6	190.4	219.7	234.1	190.0	186.5	185.9	243.0	229.6	219.1				199.6	184.8	260.9	176.1				204.0	203.6	164.2	192.3	234.3	200.6	220.0	216.9	3.06		
Krave O3	236.5	207.1	188.7	241.6	242.2	179.9	189.1	178.6	248.0	237.0	232.1				170.2	188.6	253.1	183.0				192.9	194.5	201.3	223.7	206.6	237.2	229.7	2.63			
Krave O4	231.6	174.1	236.9	247.2	153.0	189.1	185.3	240.0	236.6						164.3	183.0	191.1					214.6	179.3	178.0	190.7	190.7	190.7	237.2	229.1	4.94		
Krave P2	201.2	185.6	199.4	171.5	195.1	159.9			144.7	192.0	203.3	166.5	157.0	173.1	155.7	237.7	155.3					167.7	166.7	145.0	188.9	182.9	166.5	186.1	184.7	1.54		
Krave P3	190.4	202.0	149.2	204.7	205.9	151.8	150.3	168.2	218.0	227.9	207.1	157.0	164.3	188.8	213.2	178.2						188.4					132.8	182.1	187.4	203.5	206.9	1.39
Krave	237.1	187.5	186.9	208.2	235.9	155.5	183.1	183.5	248.2	231.7	211.4	157.0	189.7	182.3	283.9	176.7						174.5	200.0	176.9	180.4	180.0	189.9	227.6	224.4	2.26		
Junice U2	352.0								321.3	392.0	304.8	440.2			360.9												249.9	3.57	373.4	2.40		
Junice U3	332.5								338.7	387.0	304.2	423.5			286.7	302.6	217.7										259.3	316.9	385.3	0.12		
Junice U2	286.5								396.4	277.4	326.0	298.5	378.3		188.6							285.6	218.2	281.8	222.6		235.5	310.7	321.1	-0.87		
Junice R3	271.0								224.1	314.2	309.3	198.8	402.5	316.7	327.0	298.9	397.2										298.9	251.2	321.7	2.26		
Junice R4	216.9	293.5	301.2						255.0	306.0	299.4				190.0	220.5						283.7					240.1	309.8	299.6	7.18		
Junice O2	216.5	239.5	245.6	230.9	389.1	308.7	251.0	286.0	189.3						182.8	203.3	287.8	191.8				333.0	226.9	250.8	188.5	262.5	184.7	283.8	254.1	-5.20		
Junice O3	258.2	204.0	278.6	247.7	228.0	382.4	313.4	266.0	288.7	282.4	244.0	180.5	184.4	267.7	182.6							236.8	243.7	213.4	259.0	228.8	297.9	263.8	0.36			
Junice O4									251.2	249.8					244.0	197.7	203.7										224.9	225.2	298.9	6.95		
Junice	314.5	258.2	271.1	281.9	284.3	229.1	389.7	314.9	342.3	295.0	401.8	244.0	180.9	200.0	322.5	189.5	262.0	293.2	291.8	202.1	348.7	221.5	278.7	208.9	250.0	230.8	305.4	314.2	2.23			
Poluikte	261.7	227.5	230.4	266.0	288.8	196.6	366.9	305.2	286.1	278.8	357.2	235.2	183.3	186.4	309.7	195.9	180.7	243.4	298.0	208.9	307.4	206.0	282.0	212.7	251.1	218.8	292.0	288.8	185			
Promena poslednje nedelje	0.3	-15.7	2.9	-11	13	5.1	6.2	3.1	19	-10.3	-3.9				-1.1	11.4	-1.2	4.8	0.0	5.2	0.8	-2.7	6.8	-1.9	7.0	-9.9	19.3		185			

Izvor: EU Komisija

PONAŠANJE OVACA PRI ISHRANI

Ovce daju vrlo značajne i kvalitetne proizvode u skromnim uslovima ishrane i gajenja. Njihovo mjesto u stočarskoj proizvodnji je uslovljeno time što za ishranu mogu da koriste pašnjake koji su drugim životinjama nedostupni, kao i hraniva koja druge vrste ne mogu da iskoriste. I pored toga od ukupnih troškova proizvodnje 50-80% otpada na ishranu. Ovce mogu sve svoje potrebe da zadovolje pašom, dok se koncentrovanim hranivima hrane samo neke kategorije i to u uslovima intenzivne proizvodnje. Kao i kod ostalih preživara, iskorišćavanje hrane kod ovaca u najvećoj mjeri zavisi od mikroorganizama koji žive u predželucima.

Osnovnu hranu za ovce čine voluminozna hraniva (prije svega paša). One ne mogu uspješno da koriste tako grubu hranu kao goveda (npr. kukuruzovinu i sl.) ali su zato kada je u pitanju iskorišćavanje sitnije grube hrane bez premca. Pored toga, na pašnjacima ovce koriste i mnoge korovske biljke i na taj način veoma uspješno sprečavaju zakorovljavanje zemljišta. Takođe, ovce mogu biti i dopunski korisnici pašnjaka koji se koriste za goveda.

Važno je napomenuti i to, da su ovce veoma prilagodljive različitim uslovima držanja i ishrane zahvaljujući čemu njihovo gajenje može da varira od vrlo intenzivnog do vrlo ekstenzivnog. U našim uslovima češći je slučaj da se ova vrsta

gaji ekstenzivno - u veoma oskudnim uslovima držanja i ishrane, međutim, naše autohtone rase su adaptirane na takve uslove.

Zahvaljujući obliku usta i usana ovce mogu da pasu bliže zemlji od goveda i na taj način da bolje iskoriste pašnjak. One pasu ukupno oko 8-9 sati na dan, što može biti produženo do 12-13 sati kada je paša slaba. Ukoliko paše ima dovoljno, ovce se hrane u intervalima od 20-90 minuta, kojih može biti do 9 u toku 24 sata. Posle intervala hranjenja ovce imaju periode od 45-90 minuta za odmor i preživanje.

Na otvorenim pašnjacima ovce imaju određene djelove na kojima vole da se zadržavaju.

Pašnjaci se najbolje iskorišćavaju kada na njima zajedno pasu goveda i ovce. Obično se ne javljaju nikakvi problemi između ove dvije vrste.

Za iskorišćavanje hrane od izuzetnog je značaja stanje zuba kod ovaca. Ono može da ima uticaj na njihovo ponašanje.

Jaganjci uče od svojih majki koja hraniva treba da jedu. One mogu da uče i u kasnijem životu i smatra se da im treba 2-3 nedjelje da se naviknu na nešto novo u ishrani. Poneko grlo uopšte nije u stanju da se adaptira na nova hraniva. Većina, međutim, je u stanju da gledajući šta rade druge ovce prihvati promjene u obroku.